

Aan: Tweede Kamerfracties, Minister-President, Ministers van Financiën,
Infrastructuur en Waterstaat, en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Onderwerp: Infrastructuur, nationale investeringsbank en sociaal akkoord

Geachte [...],

Graag brengen wij onder uw aandacht dat er met een nationale investeringsbank (NIB) veel meer mogelijk is ter financiering van de urgente en omvangrijke investeringsopgave voor behoud van de Nederlandse infrastructuur dan bleek bij het Commissiedebat over Strategische keuzes bereikbaarheid dat plaatsvond op 23 juni 2026. En breder dan dat: ook als positieve bouwsteen voor een sociaal akkoord.

In het Commissiedebat werd Kamerbreed, luid en duidelijk aangegeven dat meer financiële middelen nodig zijn voor infrastructuur. Het essentiële belang daarvan behoeft nauwelijks toelichting: veiligheid van wegen, bruggen en waterbescherming; bereikbaarheid van de Randstad én van de regio's; ontsluiting van nieuw te bouwen woonkernen; veiligstelling van economische bedrijvigheid, werkgelegenheid en buitenlandse investeringen in ons land.

Kunstmatige budgettaire krapte frustreert investeringen in infrastructuur

De opgave is omvangrijk en urgent. Tegelijk is het de Minister van IenW én de Kamer duidelijk dat de middelen die nodig zijn niet beschikbaar zullen komen op de Rijksbegroting. Hoe komt dat? De Rijksbegroting is gemankeerd door het ontbreken van zowel een kapitaaldienst als een NIB. Dit houdt de Rijksoverheid gevangen in kunstmatige schaarste aan geld voor investeringsopgaven. Door investeringen en lopende uitgaven op één hoop te gooien wordt bezuinigen op (bijvoorbeeld) sociale zekerheid het kunstmatige prijskaartje voor investeren in infrastructuur. Dat is een onheuse en onnodige tegenstelling. Zo blijft de Rijksoverheid gevangen in de korte termijn, en wordt niet alleen de infrastructuur maar ook het groeivermogen van de Nederlandse economie steeds verder uitgehold.

Waar is deze ongegronde financiële zelfkastijding voor nodig? Zoals de hele Kamer aangaf: de koek moet groter! Maar hoe dat te realiseren? Het was opvallend dat de oplossing die de NIB kan bieden in het debat niet aan de orde kwam. Van betrokkenen vernemen wij dat onbekendheid hierbij een rol speelt. Vandaar dit schrijven.

Hoe werkt een NIB voor economie en begrotingsdiscipline?

Een NIB maakt financieel veel meer mogelijk; biedt de executiekracht om projecten van de grond te trekken; én – een terechte prioriteit van de Minister van Financiën – **versterkt** de soliditeit van de Rijksfinanciën. Dat is het [breed onderschreven betoog dat wij vorig jaar lanceerden en recent hernieuwden](#). Een korte toelichting op deze drie punten:

1. **De NIB maakt financieel veel meer mogelijk.** Met een door de Minister van Financiën verstrekt eigen vermogen van 10 miljard euro kan de NIB in de orde van 100 miljard euro financieren door obligaties uit te geven in de kapitaalmarkt buiten de EMU-criteria. Daar komt nog bij de cofinanciering door private partijen (zie volgende punt). Samen een zeer forse vergroting van de koek voor infrastructuurinvesteringen.
2. **De NIB biedt de executiekracht om projecten van de grond te trekken.** Bovenop die 100 miljard euro kan de NIB partijen bij elkaar brengen en projecten financieel

structureren. Zo worden ook de middelen van pensioenfondsen en andere beleggers gemobiliseerd voor de Nederlandse economie en infrastructuur. Partijen bij grote en complexe infrastructuurprojecten zijn, naast ministeries en anderen binnen de Rijksoverheid, vaak medeoverheden (gemeenten, provincies, waterschappen), bouwconsortia, en institutionele beleggers. Zij staan klaar om mee te doen, maar het Rijk mist een professionele uitvoeringsorganisatie zoals de NIB om dat soort lange termijn projecten te structureren, van de grond te trekken en mee te financieren.

3. **De NIB versterkt de soliditeit van de Rijksfinanciën.** Terecht is de Minister van Financiën ervoor beducht de koek groter te maken door begrotingsregels op te rekken en EMU-normen in gevaar te brengen. De NIB biedt uitkomst. Tegenover de passiva waarmee de NIB zich in de markt financiert, staat een gediversifieerde portefeuille van activa waarmee de NIB zich meer dan terugverdiend. Bij infrastructuur is dat uit gebruiksvergoedingen en/of uit beschikbaarheidsvergoedingen uit de lopende begroting (zie [overzicht](#)). De netto schuldpositie van het Rijk wordt zo direct al **versterkt**. Maar belangrijker nog: de groei van de Nederlandse economie wordt aangejaagd, waardoor er **structureel** meer belastingopbrengsten binnenstromen. Zo helpt de NIB de huidige neerwaartse spiraal te doorbreken van achterblijvende investeringen, steeds verder wegzakkende economische groei en belastingopbrengsten. Dat is essentieel voor houdbare Rijksfinanciën.

Voor de helderheid: naast de door de Minister van IenW genoemde, soms politiek gevoelige gebruiksvergoedingen (zoals tolheffing) kunnen investeringen van de NIB worden terugverdiend met gebruiksvergoedingen ten laste van de lopende begroting van het Ministerie van IenW. Dat levert op korte termijn de financiering om de investeringen te kunnen doen die nodig zijn, en spreidt de budgettaire lasten vervolgens zoals het hoort over de afschrijvingstermijn van de investeringen. Bij infrastructuur kan dat vele jaren zijn. Zo worden de lasten en de lusten in de tijd bij elkaar gebracht, in plaats van de funeste systematiek van zelfkastijding waarin de lasten naar voren worden gehaald en in één keer op de Rijksbegroting (of een begrotingsfonds) onder de EMU-normen worden geforceerd ten behoeve van baten die pas (ver) in de toekomst neerslaan. Geen bedrijf en geen overheid (behalve het Rijk) financiert zo zijn investeringen.

Bewaker van de EMU-normen (Europese Commissie) is groot voorstander

Is deze oplossing geen luchtkasteel? Zeker niet. Medeoverheden (BNG, NWB) en omliggende landen (KfW in Duitsland, CDC/Bpifrance in Frankrijk) beschikken over zo'n overheidsbank buiten de EMU-criteria. De bewaker van de EMU-normen (de Europese Commissie) beschikt zelf over de EIB en is een groot voorstander. Gezaghebbende instanties zoals de [Rekenkamer](#) en het [IMF](#) roepen op tot hervorming van de Rijksfinanciën om de enorme investeringsachterstanden van Nederland in te halen en aan de uitholling van economie en belastinggrondslag een einde te maken. Zonder NIB is en blijft de Nederlandse Rijksoverheid nationaal én internationaal een grote uitzondering.

In tegenstelling tot wat sommige sceptici beweren, zal het een competente Rijksoverheid zeker lukken een gezond en op afstand van de overheid vormgegeven NIB buiten de Nederlandse EMU-cijfers te houden. Dat is in de meeste andere Europese landen zo, en overigens ook in eigen land bij de medeoverheden (BNG en NWB). [Hier](#) de onderbouwing.

Het was verrassend op 23 juni dat de Tweede Kamer zich, na een luide roep om meer middelen, uiteindelijk liet meevoeren in een debat over onmogelijke keuzes binnen een

kunstmatig korset van budgettaire krapte. En voor het overige maar blijft wachten op een beter financieel perspectief van het kabinet.

Grotere koek maakt politieke keuzes en samenwerking mogelijk

De betekenis van de NIB voor de Rijksbegroting gaat verder dan infrastructuur. Door geschikte, renderende investeringen te laten oppakken door de NIB kan op de Rijksbegroting ruimte worden vrijgemaakt voor andere zaken en/of om kunstmatige bezuinigingsdruk te verminderen. Voor een akkoord met sociale partners is dat dubbel relevant: **meer** bedrijvigheid, groei en werkgelegenheid en **minder** bezuinigingsdruk op sociale zekerheid. Dat kunnen positieve bouwstenen zijn voor een constructief sociaal akkoord, waar dán ook toekomstgerichte hervorming van sociale zekerheid onderdeel van kan uitmaken.

Wij hopen dat dit een nuttige bijdrage is en zijn uiteraard bereid een nadere toelichting te geven. Het bericht doen wij toekomen aan de Kamerfracties en aan de Minister-President alsmede de Ministers van Financiën, Infrastructuur en Waterstaat, en Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Kremers
Cees Oudshoorn

tevens namens medeinitiatiefnemers Theo Henrar, Hans van Ierland, Neelie Kroes, Peter Wennink en Ronald Florisson